

POZIČNÍ DOKUMENT k rozšíření systému EU-ETS na budovy

12. dubna 2021

Začlenění budov do systému EU-ETS nesmí jít proti stávajícím nástrojům podporujícím renovace

Šance pro budovy nepovažuje začlenění sektoru budov do systému obchodování s emisními povolenkami za efektivní nástroj pro snižování emisí v budovách. Aliance souhlasí, že zahrnutí ceny uhlíku do spotřeby energie a paliv je správné, nicméně uhlíková daň pro to může být vhodnější a jednodušší. Daleko důležitější je zachovat a posílit stávající renovační programy a směřovat výnosy z nákupů emisních povolenek právě tam.

V rámci dohodnutého zvýšení ambicí ve snižování emisí uhlíku k roku 2030 spustila Evropská komise konzultace k jednotlivým legislativním aktům, které mají naplnění tohoto ambicióznějšího cíle pomoci. Konkrétní návrhy legislativy mají být představeny v červnu 2021 v rámci balíčku označovaného „Fit for 55,“ přesto je již z předběžné konzultace zřejmý směr, kterým se chce Komise vydat.

Jedním z návrhů je rozšíření systému obchodování s emisními povolenkami i na sektory, které v tomto systému zatím nejsou, a to včetně sektoru budov. Ten je v EU zodpovědný za asi 40 % spotřeby energie a 36 % emisí. Jen část těchto emisí je nyní pokryta v systému EU-ETS. Snižování spotřeby energie v budovách a související emise jsou nyní řešeny předně v rámci směrnic o energetické účinnosti¹ a o energetické náročnosti budov² a v rámci rozhodnutí o sdílení úsilí³ a jsou důležitým rámcem pro plnění klimaticko-energetických cílů.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:02012L0027-20210101&qid=1617880804827>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:02010L0031-20210101&qid=1617880698764>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32009D0406>

Šance pro budovy je aliance významných oborových asociací podporující energeticky úsporné stavebnictví. Sdružuje **Centrum pasivního domu**, **Českou radu pro šetrné budovy**, **Sdružení EPS**, **Asociaci výrobců minerální izolace** a **Asociaci poskytovatelů energetických služeb**. Reprezentuje přes 300 firem napříč hodnotovým řetězcem výstavby a renovace budov. Šance pro budovy usiluje o dosažení mnohočetných společenských přínosů, které s sebou energeticky úsporné budovy nesou.

Zakládající partneři

Významný partner

Partneři

Studie Šance pro budovy a Univerzitního centra energeticky efektivních budov ukazuje, že v budovy v ČR lze do roku 2050 dekarbonizovat.⁴ Roční emise z provozu stávajících budov lze do roku 2050 snížit o více než 30 Mt CO₂ oproti současnému stavu, ale tempo renovací by se muselo 3x zrychlit.

Šance pro budovy obecně vítá snahu Komise o zvýšení míry renovací, která byla vyjádřena v rámci komunikace k vlně renovací,⁵ a také zpoplatnění zboží a služeb podle uhlíkové náročnosti, **ale domnívá se, že začlenění budov do systému EU-ETS není správný nástroj.**

1) Cenový signál není to hlavní, co majitele budov přiměje k renovaci

- Elasticita poptávky po teple není velká. Lidé často nemohou jednoduše pouze změnou chování snížit svou spotřebu energie na vytápění, aniž by si snížili svůj komfort.
- Pokud má být cílem snížení množství emisí a zachování či dokonce zvýšení komfortu uživatelů, je u stávajících budov důležité tyto budovy renovovat. To, že se nerenovuje tolik a ani tak důkladně, aby se dostatečně snížily emise sektoru budov, ale není primárně způsobeno tím, že by teplo bylo levné.
- Důkladná renovace je komplexní a investičně relativně náročná záležitost, o které se majitel nerozhoduje ze dne na den. Často jsou složité i rozhodovací procesy v budovách, které nemají jen jednoho vlastníka. Stačí se podívat na bytové domy, kde jsou společenství vlastníků jednotek. Bariér, které je třeba odstraňovat, je více, ale cena tepla není z těch hlavních, byť pomáhá zlepšovat návratnost.
- Lidé žijící v nájemních bytech mají jen omezenou možnost majitele přimět k renovaci. Zároveň často ani sám majitel není nijak motivován do budovy investovat, pokud náklady nesou nájemníci, což je častý model.
- Je zde riziko, že by opatření obecně dopadlo nejvíc na ty, kteří si renovaci nemůžou z různých důvodů dovolit. Sociální hledisko je důležité i z toho důvodu, že cena emisní povolenky je všude v EU stejná, ale příjmy domácností se významně liší.
- Pokud by se o způsobu zpoplatnění uhlíkové náročnosti zboží a služeb uvažovalo, pak se uhlíková daň jeví jako vhodnější a jednodušší způsob.

2) Začlenění budov do EU-ETS nesmí jít proti stávajícím nástrojům podporujícím renovace

- Začlenění budov do EU-ETS by mohlo vyvolat mylný dojem, že tento mechanismus vyřeší problém s nedostatečnou mírou renovací, čímž by mohl vzniknout tlak na omezení ostatních nástrojů, zejména stávajících investičních programů podpory.
- Přitom právě tyto renovační programy fungují jako zásadní motivace k překonání finančních i některých nefinančních bariér. V ČR se tyto programy podařilo dobře nastavit až po několika letech fungování a nyní fungují dobře – viděli jsme rekordní

⁴ <https://sanceprobudovy.cz/dekarbonizace-budov-do-roku-2050-je-mozna-musime-ale-trikrat-zrychlit/>

⁵ https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/renovation-wave_en

rok v Nové zelené úsporám i IROPu u bytových domů, kde se dokonce přečerpala alokace, a podobná situace byla i v OPŽP a OP PIK.

- Renovace budov jsou navíc prorůstové opatření, které podporuje domácí ekonomiku. Jedna miliarda státní podpory vyvolá celkové investice v hodnotě tří miliard.
- Tyto programy působí také osvětově. Propagují snižování energetické náročnosti jako dobrou věc, která zvýší komfort bydlení a sníží náklady na bydlení.
- Případné výnosy z prodeje emisních povolenek pro budovy by měly být jasně určeny jako další zdroj financování renovačních programů.

3) Začlenění budov do EU-ETS nesmí administrativně zatížit vlastníky

- Případný nákup povolenek by měl být realizován přes dodavatele či obchodníky s jednotlivými energonositeli, jako jsou dodavatelé zemního plynu nebo uhlí. Nelze ho realizovat skrz jednotlivé vlastníky budov.

Šance pro budovy zároveň upozorňuje, že určité narovnání konkurenčního prostředí mezi subjekty, které jsou zatíženy nákupem emisních povolenek (typicky teplárny) a subjekty, které emisní povolenky kupovat nemusí, je potřeba. Šance pro budovy již v minulosti podpořila návrhy na zavedení „uhlíkové daně“ v ČR, která by tuto nerovnou konkurenci mezi dálkovým teplem a lokálními zdroji tepelné energie řešila. Minimálně z tohoto pohledu dává zpoplatnění uhlíku v budovách smysl právě s ohledem na to, že část energie dodávaná do budov již nyní podléhá EU-ETS.